

TRIDSIATA PRVÁ NEDEĽA CEZ ROK B

Často sa mi stalo najmä v židovskej časti Jeruzalema, že sa ma pútnici pýtali: „Čo je to za valček prilepený na pravej strane zárubne dverí na každom dome? Volá sa to „mezuzá.“ V tom je valčeku presne to isté, čo som už neraz spomenul, že pri Múre nárekov majú niektorí modliaci sa ortodoxní židia na čele čiernu krabičku, kde sa nachádza text Písma svätého zo Starého zákona, konkrétne z Piatej knihy Mojžišovej. Tá krabička sa volá „Šémá“, čo je prvé slovo z dnešného prvého čítania a znamená: „Počuj Izrael...“ (Dt 6, 4-9). To isté sa nachádza aj v mezuzi a každý Žid, ktorý vchádza do domu alebo bytu, sa valčeka dotkne prstami pravej ruky a pobožká si prsty na znak úcty k Božiemu zákonu. My máme z toho v kostoloch sväteničky a mali by sme ich mať aj v našich domoch či bytoch. Tak, ako v kostole, tak aj doma, keď prídeme domov alebo odchádzame z domu, by sme sa mali svätenou vodou zo sväteničky prežehnať tak, ako to robíme v kostole. Pýtam sa: „Máme doma sväteničku?“

Z evanjelií poznáme, že za Pánom Ježišom prichádzali často farizeji aj zákonníci, ale nie preto, aby sa od Ježiša niečo naučili alebo povzbudili, ale preto, aby ho podchytili v reči, obžalovali a keby to bolo možné aj zabili. V tomto prípade prichádza k Ježišovi znalec a učiteľ Zákona s dobrou vôľou, žasne nad Ježišovým učením a túži spoznať jeho názor, za čo ho Ježiš odmení pochvalou. Vieme, že Židia okrem Zákona (najmä päť kníh Mojžišových) mali ešte ďalších 248 príkazov, 365 zákazov, čo činilo 613 zákonov. Tieto zákony ale nepochádzali z Božieho vnuknutia, ale vymysleli ich zákonníci, ktoré nielen učili, ale zároveň ich aj nútili zachovávať, čo mnohí ľudia nedokázali uskutočniť. Preto ich Pán Ježiš často kritizoval. Ďakujeme zákonníkovi z dnešného evanjelia, že vytvoril príležitosť, aby Ježiš v nových súvisoch vyriekol odveké prikázanie lásky. Jeho odpoveď zákonníkovi spája dva dôležité texty zo Starého zákona. Prvý som už vyššie spomenul. Je z Knihy Deuteronomium (6, 4-9), v ktorom sa jasne hovorí, ako sa má príkaz lásky k Bohu zachovávať. Ale druhý príkaz, ktorý sa nachádza tiež v Starom zákone, sa spomína asi o 50 strán inde, a to konkrétne v Knihe Levitikus 19, 12-18). Nakoľko v dnešnej bohoslužbe slova tento text nemáme, tak ho uvediem: „*Neprišahajte falošne na moje meno, aby ste nezneuctili meno svojho Boha! Ja som Pán! Neutláčaj a neokrádaj svojho blížneho! Mzda robotníka nech neostáva v tvojich rukách do druhého rána! Hluchému sa nevysmievaj a slepému nestavaj do cesty prekážky, ale boj sa svojho Boha! Ja som Pán! Na súde sa nedopúšťaj krivdy! Ani chudobnému nenadržaj, ani zámožnému nechytaj stranu! Svojho blížneho súd spravodlivo! Neroznášaj osočovania medzi súkmeňovcami! Nečíhaj na život svojho blížneho! Ja som Pán! Nenos nenávisť vo svojom srdci voči svojmu bratovi! Úprimne napomeň svojho blížneho, aby si preň neuvalil vinu na seba! Nepomsti sa a neprechovávaj hnev voči príslušníkom svojho ľudu, ale miluj svojho blížneho ako seba samého! Ja som Pán!*“

Tieto dve prikázania poznali Židia veľmi dobre, no Pán Ježiš vniesol do nich novotu. A to tak, že ich spojil dovedna. Keďže prikázanie lásky k blížnemu bolo napísané ďaleko od prikázania lásky k Bohu, tak v Novom zákone sú tieto prikázania napísané na tej istej strane, v tom istom odseku, ba v tej istej vete, takže sa už nedajú od seba oddeliť. Pán Ježiš mal na to vážny dôvod. Videl, ako sa Židia snažili prejavovať lásku k Bohu množstvom všelijakých očisťovacích úkonov, množstvom obetných obradov, množstvom pôstov a odriekaní, množstvom predpísaných modlitieb, ale na lásku k blížnemu zabúdali. Pán Ježiš povedal: „*Keď prinášaš svoj dar na oltár a tam ti príde na um, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar pred oltárom a choď sa zmieriť so svojím bratom a potom sa vráť a obetuj svoj dar*“ (Mt 5, 24). Z toho vidíme, že Pán Ježiš uprednostnil lásku k blížnemu pred vonkajšími obradmi.

A tu je poučenie aj pre nás. My si povieme, že poznáme tieto dve prikázania, najmä prikázanie lásky k Bohu. Veď to v kostole dookola počúvame. Ježiš by aj nám povedal

tak ako zákonníkovi, že nie sme ďaleko od Božieho kráľovstva, že nám chýba už len krôčik, že to, čo poznáme aj uskutočňujeme. Možno by nám povedal, že k uskutočňovaniu prvého prikázania je s nami spokojný. Ved' mnohí z nás denne kľakáme k modlitbe, chodíme do kostola a tam vyznávame svoju lásku k Bohu. Ale čo tá druhá časť prikázania? Láska k blížnemu? Aj za túto by nás Pán Ježiš pochválil? Keby nám dal pár otázok ako: „Prečo nenávidíš brata, ktorý má iný názor ako ty? Prečo sa s niekým celý život súdiš? Prečo nosíš vo svojom srdci toľko nenávisti voči bratovi?“ A ďalšie a ďalšie otázky. Ako by sme tu obstáli?

Milí priatelia. Už istotne všetci viete, že budúci rok 2025 je pápežom Františkom vyhlásený za jubilejný rok. Pri tejto príležitosti uvediem citát Otca biskupa Františka, ktorý povedal pred pár týždňami vo vatikánskom rozhlase: *„Keď Židia slávil jubilejný rok, oni naozaj odpustili dlžoby, prepustili otroka, vrátili majetky, napravili škody, ktoré urobili... Veľa vnútorných zranení pramení z nášho neodpustenia našim súrodencom, susedom... Niekedy to chceme vyriešiť dvoma Otčenášmi. Nie, Jubilejný rok znamená chod' za tým bratom a popros o odpustenie. Možno sú to rôzne dedičské konania, kde sme kohosi ukrátili v rámci súrodencov alebo ešte naši starí otcovia. Ísť a vrátiť tú dlžobu, oslobodiť sa od toho. Sväté písmo hovorí: teraz je milostivý čas, teraz je ten Pánov milostivý rok, ako to povedal Ježiš v synagóge v Nazarete (Lk 4).*

Teraz je ten milostivý čas, neodkladaj to na zajtra so susedom, s bratom, s rodičmi alebo s deťmi. Teraz. Teraz to využi, aby si svojho brata, sestru objal, povedal mu, že prosíš o odpustenie alebo vrátil dlžobu. Aby si oslobodil toho otroka, ktorý je v tvojom srdci.“ Veľmi povzbudivé slová.

Preto prosme Pána Ježiša, aby sme dokázali vystúpiť na „vrchol“ obidvoch prikázaní, lebo len tak zažijeme radosť z našej veľkosti, ktorá spočíva v zachovávaní obidvoch prikázaní.

Pripravil vdp. Martin Mojžiš, sprievodca pútnikov.